

یادداشت

ضروریات حکمرانی‌نو

علی نجفی‌تونا

رئیس اسبق کانون و کلا

هرچند اظهارات آقای قالیباف و رئیسی در بحث استفاده از ظرفیت‌های قانون اساسی در مورد حکمرانی مطلوب و نوشتنانه خوبی از توجه مدیران به نارسایی‌ها و ناکارآمدی مدیران گذشته در استفاده از ظرفیت‌های قانونی به ویژه در رابطه با آزادی‌ها و حقوق مردم است، اما باید نکاتی را در این خصوص مدنظر قرار

۱- واقعیت آن است که قانون اساسی دارای ظرفیت قابل قبولی برای رفع مشکلات و نیازمندی‌های جامعه است اما مسئولین باید به دو نکته اساسی توجه داشته باشند. اول اینکه چه کسی خسارات ناشی از عدم اجرای قانون اساسی را به عهده خواهد گرفت و این خسارات چگونه به مردم پرداخت خواهد شد و اینکه چه کسی و کسبانی مسئول عدم اجرای قانون اساسی هستند. اگر ناکارآمد، افرادی که با رانت دارای ثروت‌های هزاران میلیاردی هستند را با توجه به قوانین موجود مورد بازخواست قرار داده و اموال نامشروع آنان به بیت‌المال اعاده شود. از محرومان و مستضعفانی که حقوق آنان تامین نشده عذرخواهی به عمل آید و در نهایت زمینه‌ای برای ترمیم اعتماد فراهم کنیم. هر چند که به نظر می‌رسد این کار چندان آسان نباشد.

۲- برخی اصرا دارند که قانون اساسی بدون اشکال است و نیازی به تغییر ندارد. در این زمینه باید گفت هر قانون بشری در طول زمان بعد از مدتی اجرا ضعف‌ها و چالش‌های خود را نشان می‌دهد. این ادعا در تطبیق با اصول حقوقی و دموکراسی و مردم سالاری صحیح نیست که بگوییم این قانون بعد از چند دهه نیاز به ترمیم و اصلاح ندارد. به ویژه که این قانون مربوط به مطالباتی است که در نیم قرن پیش می‌توانست تا حدی نیازهای جامعه را رفع کند اما امروز با تغییر شرایط و باورهای مردم و با لحاظ اینکه قانون از نظر نظارت بر عملکرد مدیران ابراداتی دارد، باید در این بخش‌ها متحمل اصلاح و تغییر شود. نسای همه مردم در هر مقام و موقعیتی با یکدیگر باید مورد تأکید قرار گرفته و ضمانت اجرا برای آن مشخص شود. نکته قابل توجه در همین قانون اساسی این است که باید این مورد را در نظر داشته باشیم که بحث احترام به افکار عمومی، آرای عمومی و همه‌پرسی در این قانون جاد است. اگر دولت معتقد است در وضعیت موجود و شرایط کنونی دارای معدل قابل قبولی است نباید از مراجعه به آرای عمومی و همه‌پرسی گریزی داشته باشد. اگر در مورد پدیده‌های موجود و سیستم اقتصادی و فرهنگی نظر داشته باشد و اگر خود را نماینده مردم تلقی می‌کنیم و دیدگاه آنها را فصل الخطاب می‌دانیم و مدیریت و حاکمیت را ناشی از آرای عمومی تلقی می‌کنیم؛ همان طور که بسیاری از بزرگان دینی و حتی مسئولین انقلاب افکار عمومی و آرای عمومی را منشا حکمرانی مطلوب دانستند؛ باید از مراجعه به افکار عمومی استقبال کنیم. ۳- باید از مردم پرسید که آیا قانون اساسی دارای نواقصی هست یا خیر؟ تصور می‌شود که آقایان قالیباف و رئیسی با توجه به مشارکت در انتخابات در دوره‌های گذشته باید این نکته را لازم بدانند تا با استعلام از مردم دیدگاه آنان را راجع به مواد مختلف قانون اساسی مورد پرسش قرار دهد. مسلما هر مدیری معتقد است که شیوه مدیریت وی بی‌نقص بوده و قوانین موجود ظرفیت کافی برای انجام وظایف حاکمیتی را داشته است اما صاحبان مملکت مردم این کشور هستند که باید از آنان پرسید که آیا قانون اساسی دچار خلأ و ضعف هست یا خیر؟ بدون تردید پاسخ به این پرسش‌ها می‌تواند تصویری دقیق از چیستی و چگونگی اصلاحات ساختاری ارائه دهد.

ویژه

مجید انصاری:

مجلس به تدریج از مجلس مطلوب فاصله گرفته است

آرمان ملی: یک عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام با اشاره به اصول ۷۹ تا ۸۱ قانون اساسی، گفت: مردم حق سؤال از نمایندگان دارند و نمایندگان باید پاسخ‌دهنده که در استیفای این حقوق به اقداماتی کرده‌اند. حجت‌الاسلام مجید انصاری اظهار کرد: جمله‌های امام (ره) در مورد مجلس خیلی کوتاه و گویا است مثل اینکه «مجلس در رأس امور است» یا «مجلس مرکز همه قدرت‌ها و قانون‌ها است.» برخی موارد هم امام (ره) در خصوص یک مجلس خاص جملاتی دارند؛ مثلا در مورد مجلس اول فرموده‌اند که «این مجلس برآمده از... اکبر‌های ملت است» یا «این مجلس عصاره فضائل ملت است.» معنای این حرف این نیست که هر مجلسی در هر زمانی «عصاره فضائل ملت» یا «برآمده از... اکبر‌های ملت» است. یعنی جایگاه حقوقی مجلس و جایگاه حقیقی مجلس در یک دوره خاص را باید از همدیگر تفکیک کرد. وی افزود: مخصوصاً این روزها که با سوآلاتی روبرو هستیم و آرام آرام بحث‌هایی مثل رفراندوم و ضرورت اصلاح قانون اساسی مطرح می‌شود، باید در پژوهش‌ها و تحقیقاتی (ره) و جاهایی از این قبیل، آسیب شناسانه به جایگاه‌ها نگاه کنیم و راهکارهای حل مشکل، ارتقای جایگاه‌ها یا بازگشت به جایگاه‌های اصلی را جست‌وجو کنیم و بتوانیم از خلال این بحث‌ها راهکارهای عملی به مجلس، مسئولین و مردم شریف ایران ارائه بدهیم. نماینده ادوار مجلس بیان کرد: از دید من به دلیل آسیب‌های وارده بر قوه مقننه، از دو سوی خارج و داخل مجلس، مجلس به تدریج از مجلس مطلوب فاصله گرفته است.

رئیس‌جمهور:

قانون اساسی هیچ بن‌بستی ندارد

احقاق این حقوق از سوی صاحبان تکلیف بداندند. رئیس‌جمهور به موضوع مطالبه‌گری و پاسخگویی در قانون اساسی اشاره و اظهار کرد: تفاوت نظام اداری ما با سایر نظام‌های دنیا در این است که در نظام مدیریت اسلامی فرد مسئول باید خود را در برابر خدای متعال، عموم مردم، ارباب رجوع و سلسله مراتب نظام اداری پاسخگو بداند. وی ضمن دعوت از نخبگان، اساتید، صاحبان قلم و تریبون و همچنین

عموم مردم به مطالبه‌گری اجرای کامل قانون اساسی، تصریح کرد: همه حق شناسان، حق‌دان‌ها و حق خواهان می‌توانند در زمینه اجرای قانون اساسی، مطالبه‌گری کنند تا بتوانیم عقب‌ماندگی‌ها را جبران کنیم. رئیس‌جمهور با بیان این‌که «مسئولیت اجرای قانون اساسی بر عهده رئیس‌جمهور است»، اظهار کرد: بنده خود را متعهد به حفظ حقوق آحاد مردم، مذاهب، اقوام و گروه‌های مختلف می‌دانم و معتقدم ایران قوی تنها در پرتو اجرای دقیق قانون اساسی به رشد و بالندگی خواهد رسید. رئیسی اذعان کرد: در کشوری که دائماً در حال برگزاری انتخابات است، همه گروه‌ها، مذاهب و اقوام مختلف باید در اجرای قانون اساسی توافق کنیم، چرا که بهترین راه برای اجرای عدالت اجرای قانون است و راه دیگری جز آن وجود ندارد. وی ضمن ابراز امیدواری بر این‌که «این همایش به عنوان نماد نمود توجه به قانون اساسی و آغازی بر اجرای کامل آن باشد»، تأکید کرد: دولت سیزدهم بر اجرای کامل قانون اساسی مصمم است و در این مسیر از هیچ تلاشی فروگذار نخواهد کرد.

رئیس‌قوه قضائیه:

مجموعه اصناف کشور در متن نظام و انقلاب بوده‌اند

معرفی کنید تا ما در قالب کارگروه مشترکی با تعیین اولویت‌ها، به رفع مسائل و مشکلات هر صنف بپردازیم؛ از جمله این مسائل، موضوعات مرتبط با اصناف و دیوان عدالت اداری، سازمان ثبت و سازمان بازرسی است که ما آمادگی داریم به سرعت و فوریت این کارگروه مشترک را تشکیل دهیم تا در راستای رفع مشکلات هر صنف اقدام کنیم. رئیس‌عدلیه عنوان کرد: با عنایت به تدوین برنامه هفتم و لایحه‌پنجمه سال ۱۴۰۲، اصناف باید همت کنند و مسائل مرتبط با صنف خود را به وزارتخانه‌های صمت و اقتصاد و سایر دستگاه‌های مربوطه برای گنجانده شدن در برنامه و لایحه‌مزمور پیشنهاد دهند. محسنی از زای تأکید کرد: قوه قضائیه از تشکیل شوراهای اختلاف در هر صنفی استقبال می‌کند و حمایت‌های لازم را در این خصوص به عمل می‌آورد؛ چرا که معتقدیم باید مسائل را تا حد ممکن به روش صلح و سازش حل و فصل کرد.

محمد باقر قالیباف:

راهکار نجات‌دهنده اجرای کامل، متوازن و بدون تحریف و انحراف از قانون اساسی است

آرمان ملی: رئیس‌مجلس با بیان اینکه همه ما بر موضوع اهمیت قانون اساسی و نقش آن در انسجام ملی و وحدت ملی و در پیشرفت کشور خود از این مسیر، اتفاق نظر داریم، اظهار کرد: نزدیک‌ترین و سهول‌الوصول‌ترین و مطمئن‌ترین راه برای تعیین روابط و انسجام بین حاکمیت، مردم و جامعه و برای حفظ یکپارچگی کشور و انسجام ملی خود، هیچ‌سندی معتبرتر، مؤثرتر، مورد وثوق‌تر و در دسترس‌تر از قانون اساسی نداریم پس همه باید با هر گرایش، دین، مذهب و سلیقه و قومیتی که در ایران عزیز زندگی می‌کنیم و شهروند جمهوری اسلامی محسوب می‌شویم باید به آن احترام بگذاریم. محمد باقر قالیباف با بیان اینکه همه ما باید قانون اساسی را میثاق ملی خود بدانیم و اولین نکته‌ای که باید همه به آن توجه کنیم، فرهنگ قانون‌گرایی است. عنوان کرد: قانون و اجرای آن و فرهنگ قانون‌گرایی، مهم‌ترین زیرساخت نرم افزاری برای هر جامعه و حاکمیتی است و البته که بیشتر و بیشتر از هر کسی، نمایندگان و کارگزاران نظام مکلف به تعهد به اجرای قانون اساسی هستند. وی با بیان اینکه همه ما باید بدانیم دور زدن قانون، استاندارد‌گزینی به قانون یا تبعیض در اجرای قانون، بدترین صدمات و لطمات را به فرهنگ قانون‌گرایی می‌زند خصوصاً اگر از مسئولان در

قانون اساسی میثاق ملی و محور وفاق است

سخنگوی شورای نگهبان گفت: قانون اساسی میثاق ملی و پایه ثبات سیاسی و حقوقی کشور و محور وفاق است. هادی طحان‌نظیف با اشاره به ظرفیت‌های حکمرانی مردمی در قانون اساسی همانند شوراهای اسلامی شهر و روستا، گفت: مردم هر مصوبه‌ای حتی مصوبه هیات وزیران را اگر خلاف شرع یا قانون تشخیص دهند، می‌توانند به دیوان عدالت اداری شکایت کنند؛ این‌ها بخش‌های قابل افتخار قانون اساسی است. طحان نظیف قانون اساسی را عالی‌ترین سند معتبر حقوقی و سیاسی عنوان کرد و گفت: قانون اساسی میثاق ملی و پایه ثبات سیاسی و حقوقی کشور و محور وفاق است. سخنگوی شورای نگهبان در بخش دیگری از سخنان خود در پاسخ سوال مجری برنامه درباره اصلاح قانون انتخابات، گفت: مهم سیاسی و نظامی منتهی شد. گام‌های سودانی در راستای دستیابی به ثبات و کاهش تنش از طریق همکاری‌های بین‌المللی مشترک مانع کشانده شدن منطقه به جنگ می‌شود. «این نماینده عراقی تصریح کرد «همکاری مشترک میان بغداد و تهران موجب ایجاد ثبات در منطقه و موید رویکرد دولت عراق در این مسیر خواهد بود.» الخرجی افزود که سودانی بر اتخاذ سیاست بی‌طرفی در قبال مسائل منطقه‌ای و بین‌المللی و تداوم تحقق ایجاد نزدیکی میان عربستان و ایران در راستای تقویت روابط و کاهش تنش میان کشورهای منطقه تأکید کرد.

تداوم تلاش بغداد برای میانجیگری میان ایران و عربستان

«مهندس الخرجی» نماینده ائتلاف دوله القانون در پارلمان عراق با اشاره به دستاورد مهمی که سفر هفته پیش «محمد شیاع السوداني» نخست‌وزیر عراق به ایران، برای سودانی در این سفر بر اهمیت تداوم نزدیک شدن ایران و عربستان در چارچوب تلاش‌های عراق در این خصوص تأکید کرد. وی در گفت‌وگو با پایگاه خبری «المعلومه» تصریح کرد: «سفر سودانی به تهران در شرایطی که همه کشورهای منطقه به آرامش نیاز دارند به ابعاد بسیار مهم سیاسی و نظامی منتهی شد. گام‌های سودانی در راستای دستیابی به ثبات و کاهش تنش از طریق همکاری‌های بین‌المللی مشترک مانع کشانده شدن منطقه به جنگ می‌شود.» این نماینده عراقی تصریح کرد «همکاری مشترک میان بغداد و تهران موجب ایجاد ثبات در منطقه و موید رویکرد دولت عراق در این مسیر خواهد بود.» الخرجی افزود که سودانی بر اتخاذ سیاست بی‌طرفی در قبال مسائل منطقه‌ای و بین‌المللی و تداوم تحقق ایجاد نزدیکی میان عربستان و ایران در راستای تقویت روابط و کاهش تنش میان کشورهای منطقه تأکید کرد.

تخلیه محموله نفتکش ایرانی در سواحل سوریه

خبرگزاری رویترز در گزارشی مدعی شد که نفتکش ایرانی که پیشتر توسط یونان توقیف شده بود محموله خود را در سوریه تخلیه کرده است. یک شرکت ردگیری شناورهای تجاری اعلام کرد: نفتکش ایرانی که چند ماه پیش تحت فشارهای آمریکا در آب‌های یونان توقیف شده بود روز جمعه یازدهم آذر محموله خود را در یکی از بنادر سوریه تخلیه کرده است. نفتکش «لانا» که پیش از این به نام «پگاس» ثبت شده بود بهار سالجاری تحت فشار آمریکا توسط دولت یونان توقیف شد. جمهوری اسلامی ایران نیز در واکنش به این اقدام در ماه مه دو نفتکش یونانی را در آب‌های دریای عمان توقیف و به بنادر ایران منتقل کرد. پس از توافق دولت‌های ایران و یونان در روز ۲۵ آبان هر سه نفتکش به‌طور هم‌زمان آزاد شدند. همچنین بر اساس اطلاعات شرکت «ایکون» که شناورهای تجاری را ردگیری می‌کند، آخرین موقعیت نفتکش لانا که روز ۱۳۲۹ آبان توسط تجهیزات مخابراتی الکترونیکی ثبت شده بود، لنگر انداختن این نفتکش در سواحل سوریه را نشان می‌دهد.

اقدام دادستانی تهران در حل مشکلات صنفی کارگران خودروسازی بهمن

دادستان تهران گفت: در جلسه با مدیران گروه خودرو سازی بهمن، تذکرات لازم در خصوص مدیریت تجمعات اعتراضی و توجه به مطالبات صنفی و پرداخت حق پیگیری حقوق کارگران، صادر شد. علی صالحی با تأکید بر اهتمام دادستانی تهران در پیگیری حقوق کارگران، و مدیریت اعتراضات و تجمعات صنفی، اظهار کرد: در همین راستا و به منظور اجرای عدالت و پیگیری اعتراضات کارگری، مدیر گروه حقوقی شرکت خودروسازی بهمن به دادستانی تهران دعوت شد و در خصوص اقدامات صورت گرفته در رابطه با مشکلات کارگران، توضیحات لازم را ارائه داد. دادستان تهران گفت: حسب توضیحات اخذ شده، تجمعات کارگران این شرکت، صنفی و معیشتی است و با مدیریت لازم و پرداخت‌های صورت شده‌اند. وی تصریح کرد: در این جلسه، گروه خودروسازی بهمن متعهد شد ضمن پرداخت مطالبات کارگران، تمام تلاش خود را برای حل مشکلات کارگران به کار گیرد. بر اساس این گزارش تجمعات صنفی هفته گذشته کارگران گروه خودروسازی بهمن با درخواست کاهش ساعات کار و افزایش دستمزد، در رسانه‌ها انعکاس یافته است.

قانون اساسی ظرفیت تحقق پیشرفت و عدالت را دارد

عضو پیشین شورای نگهبان گفت: قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به گونه‌ای تدوین شده که ظرفیت ساخت تمدن نوین اسلامی و تحقق پیشرفت و عدالت را دارد. آیت‌الله عباس کمی‌خاطر نشان کرد: در اصول قانون اساسی، شاهد ترکیب هنرمندانه اسلامیت، جمهوریت، عقلانیت، معنویت، ایمان، علم، پیشرفت، عدالت، استقلال، اقتدار، عزت، آزادی‌های عمومی، مردم‌داری، مهر و محبت، ایستادگی، مقاومت در مقابل دشمن و عزت در سیاست خارجی با یکدیگر هستیم. وی در خصوص اینکه آیا قانون اساسی به سبک زندگی نیز توجه دارد، عنوان کرد: بر اساس اصول مربوط به خانواده، قانون اساسی به سبک زندگی نیز توجه و نگاه دارد. با تحقق این اصول می‌توان شاهد شکوفایی در زندگی مردم بود. یکی از اصول ثابت قانون اساسی این است که مدیریت نظام جمهوری اسلامی ایران باید بر مبنای رأی ملت، ارزش‌های اخلاقی و اصل ولایت فقیه باشد.